

https://www.go-to-the-future.eu/Modules/fiches/images/logo-pdf.jpg

Image not found

https://www.go-to-the-future.eu/Fichiers/fiches/medium/11365720140325_travaux_dotation_082.jpg

Elèves (Escolans)

La transmission de la lenga occitana

32 - Lenga - La transmission de la lenga

L'istòria longa de la lenga occitana – un millenari, la sua « elaboracion » començant entre los sègles IXau e Xau – lo hè viver enquèra dinc auèi, continuitats e rompeduras, autanplan per la transmission orau coma escripta.

De l'Atge-Miejancèr dinc a la Revolucion Francesa :

L'occitan ei la lenga de comunicacion majoritària de la populacion dinc a l'entorn deu sègle XVIIIau. La Glèisa sola qu'assegura un ensenhament estructurat de l'escriut (latin e occitan), per un public redusit : membres deu clergat, juristas, foncionaris, scientifics, poètas (Dante...), quauques reis, princes (lo rei d'Aragon, Richard Cœur de Lion...) o tanben grans senhors de las corts d'Euròpa.

Après la Crotzada contra los Albigés, (entemoadà au començar deu sègle XIIIau), los Trobadors, coneishuts-udas au-delà de las termièras de l'airau occitan, vésen la sua activitat de creacion literària desconsiderada. Lo reclam de l'escriut patish d'ua prumèra ralentida.

Las Acadèmias (Gai Saber, 1323), hèn ua plaça de mes en mes importanta, e lhèu exclusiva (Académie Française, 1694) au francés, considerant los locutors de las lengas locals coma monde rustics e grossièrs. Lo francés preng ua plaça de mes en mes importanta, per obligacion (l'Edicte de Villers-Cotterêts impauserà la sua utilizacion a partir de 1539 coma lenga juridica escripta suu territòri sancèr), e tanben per estar presentat coma mejan de reconeishença e d'ascension sociau.

Pr'aquò, autors coma lo gascon Peir de Garròs (XVIau), lo tolosan Peire Godolin (XVIIau), o tanben l'Abbat Jean-Baptiste Fabre (XVIIIau) se dreçan contra lo centralisme culturau francés de la lor epòca.

Au moment de la Revolucion francesa, lo periòde de la Convencion - Rapòrt de L'Abbat Grégoire (1793) sus « la necessitat » d'avalir los patés – pòrta un prumèr truc a la lenga parlada. D'ara enlà, las lengas locals, aperadas « patés », son consideradas coma enemigas de la Revolucion e sospieitadas de portar en eras la contra-revolucion. Lo francés sol ei considerat coma la lenga de la libertat peus Convencionaus.

Deu sègle XIXau dinc auei :

Au sègle XIXau, las leis Escolarias (Guizot en 1833, Ferry en 1881) van entemoar ua fasa particulara de desconsideracion e de repression de las lengas regionaus, de las quaus l'occitan. Atau que cau punir tot eslhève susprés a parlar ua auta lenga que non pas lo francés a l'escòla.

Mès, ua enquesta deu ministre de l'Instruccion Publica Victor Duruy hè paréisher que, en 1864, 90 % de la populacion parla pas francés en Arièja, Avairon, Gèrs e Var ; de 75 dinca 90 % dens 5 autes departaments (Tarn, Auda...) ; de 60 dinca 75 % dens 5 autes (Hauta-Garona, Erault...)

D'aqueth temps, lo Felibrige, movement literari de qui Frederic Mistral (Prèmi Nobel de Literatura en 1904) ei l'un deus fondators, ensaja de tornar balhar a la lenga occitana lo son esclat.

La lenga demòra enqüèra per ua bona part de la populacion un utís de cada jorn, mès la sua coneishença escriuta ei quasi inexistenta, au profieit deu francés.

La 1èra guèrra mondial emporterà dab era bon nombre de locutors, soldats - paisans, artisans, petits obrèrs per la màger part - partits combàter per las trencadas, un univèrs sustot francofòne. Lo nombre de morts ahortirà lo desequilibre demografic, harà créisher l'atrèit de la vila, balherà briu a l'exòde rurau, e la coneishença deu francés que « remplacerà » pauc a pauc l'occitan.

La mecanizacion (annadas 50), puish l'arribada de la ràdio e de la television, exclusivament francofònas (annadas 60), van pauc a pauc limitar los espacis de practica de l'occitan. La familha, lo vilatge, contunhan de portar ua lenga rica, mès essenciaument rurau, e sovent desvalorizada peus sons locutors pròpis (situacion de diglossia). Lo mot « patés » que demòra lo mot dominant end'aperar aquera lenga.

En 1945, a la Liberacion, qu'ei creat l'Institut d'Estudis Occitanas, qui vòu trabalhar a la promocion de la lenga e de la cultura occitanas.

Dempuèi 1951 (lei Deixonne), tèxtes divers permeten l'ensenhament d'un cèrt nombre de lengas regionaus a l'escòla, au collègi, au licèu e tanben a l'universitat. Un ensenhament bilingüe francés-occitan qu'ei possible a partir de 1989.

Atau, au moment on la lenga s'a perdut ua grana partida de las suas locutoras e locutors, ua reconeishença deu son interèst se manifèsta : la Constitucion francesa reconeish las lengas regionaus coma ua partida deu patrimòni nacionau ; l'Euròpa encoratja lo plurilingüisme, las collectivitats territoriaus s'engatjan dens programas e projèctes divers ligats a la transmission d'aqueras lengas ; l'Escòla prepausa mantuns dispositius de la Mairau dinc a l'Universitat ; associacions aufreishen talhèrs e cors d'occitan e formacions qualificantas son prepausadas au public lo mes larg.

En mèma temps, ua enquesta sociolingüistica miada en Gèrs (chifras de 2010 sus un escantilh de 1 000 Gersés-as) revèla que :

- 50 % de Gersés-as son occitanofònes-as (nivèus de locucion variables), damb 5 % qui an un plan bon nivèu,
- la majoritat de las locutoras e deus locutors se tròba dens las classas d'atge las mes hautas,
- 1 occitanofòne-a sol-a sus 4 a transmetut la lenga aus sons mainatges,
- 3 Gersés-as sus 4 desiran preservar aquera lenga.

Atau, se l'occitan n'ei pas mes auèi la lenga parlada per la majoritat deus poblants deus païses d'òc, la consciéncia deu son interèst a aumentat, e tanben lo son afichatge dens la societat.

Frise cronologica

Frise

Image not found

https://www.go-to-the-future.eu/Fichiers/frises/11270032.transmissionlangue_oc.png

Lexic

Trobador

qu'ei un compositor, poèta, e musician medievau de lenga d'òc, qui interpretava o hasèva interpretar per joglars o tanben menestrèrs las suas òbras poeticas. Las hemnas que practican l'art deu trobar, son aperadas trobairitz.

Locutor

persona que parla efectivament tau o tau lenga (lo mot qu'ei sovent emplegat au plurau).

Centralisme

qu'ei ua fòrma d'organizacion d'un Estat, o d'ua organizacion, on las decisions son presas en un centre unic.

Repression

que se parla ací de las instruccions, adressadas peu Ministèri de l'Instruccion Publica a las regentas o aus regents, que demandavan de punir los escolans susprés a parlar a l'escòla ua auta lenga que non pas lo francés.

Questions

1. A quin periòde la lenga francesa escriuta veng obligatòria per tots los escriuts juridics ?
2. Dinca quin periòde la lenga occitana ei lenga de comunicacion orau majoritària dens la poblacion ?
3. Estoc transmesa la lenga occitana escriuta tot lo long de la sua istòria ?
4. On se pòt aprénguer a escríver e parlar l'occitan ?

Activitats

Image not found

<https://www.go-to-the-future.eu/Fichiers/vignettes/113615grille-transmission-oc.png>

Image not found
<https://www.go-to-the-future.eu/Modules/fiches/images/footer-pdf.png>

